

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunfullmäktige

Datum:
2026-08-20

Diarienummer:
KSN-2026-00400

Handläggare:
Rasmus Wennström

Svar på motion om att kunna välja kön på omsorgspersonal från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD)

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** avslå motionens första att-sats, samt
2. **att** besvara motionens andra att-sats.

Ärendet

Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt på kommunfullmäktiges sammanträde den 26 januari 2026

- att Uppsala kommuns värdighetsgaranti skall innefatta att brukare inom hemtjänsten ska kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra intima moment såsom dusch, toalettbesök eller insmörjning
- att vård- och omsorgsförvaltningen ska ges i uppdrag att utreda möjligheten för hur alla brukare inom Uppsala kommuns vård och omsorg ska kunna välja kön på de medarbetare som utför intima moment.

Beredning

Ärendet har beretts av vård- och omsorgsförvaltningen i samverkan med kommunledningskontoret.

Äldrenämnden beslutade på sammanträdet 10 juni 2026 att avslå motionens första att-sats, samt att besvara motionens andra att-sats. Ärendet behandlades av kommunstyrelsen 17 juni 2026.

Postadress: Uppsala kommun, vård- och omsorgsförvaltningen, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stadshusgatan 2
Telefon: 018-727 00 00 (Kontaktcenter)
E-post: vard-ochomsorgsforvaltningen@uppsala.se
www.uppsala.se

Föredragning

Den 21 juni 2012 beslutade äldre nämnden att införa lokala värdighetsgarantier i Uppsala kommun. Syftet var att konkretisera och tydliggöra äldreomsorgens värdegrund utifrån den då gällande lagstiftningen. Den nya socialtjänstlagen (2025:400) innebär att verksamheter inom socialtjänsten ska inriktas på att enskilda får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Mot denna bakgrund bedömdes lokalt framtagna värdighetsgarantier inte längre vara nödvändiga som separata styrdokument. Därför har de lokala värdighetsgarantierna upphävts genom beslut i äldre nämnden i juni 2025, då äldre nämnden beslutade att införandet av den nya socialtjänstlagen ersätter tidigare beslut från juni 2012 gällande lokala värdighetsgarantier. Den tidigare värdighetsgarantin är inte längre i kraft och kan därför inte revideras i enlighet med motionens första att-sats.

Frågan om möjligheten att välja kön på omsorgspersonal vid intima moment rymmer flera avvägningar mellan brukares integritet och självbestämmande samt verksamhetens ansvar att verkställa fattade beslut om hemtjänst. Inom verksamheterna tillgodoses i dag, i så hög utsträckning som möjligt, brukares önskemål om personalens kön vid intima moment, inom ramen för gällande beslut, bemanning och arbetsmiljöföresättningar. Samtidigt är det av avgörande betydelse att insatser enligt beslut alltid kan genomföras.

Verksamheten kan inte heller acceptera krav som innebär att omsorgsinsatser ska utföras av personal av ett visst kön, exempelvis att kvinnor förväntas utföra omsorgsinsatser i högre grad på grund av sitt kön.

Mot denna bakgrund bedöms att nuvarande förhållningssätt är ändamålsenligt och förenligt med likabehandling, jämställdhet och rättssäkerhet. Motionen anses därmed vara besvarad, då verksamheten redan arbetar för att i möjligaste mån tillgodose brukares önskemål samtidigt som beslut om hemtjänst alltid verkställs och diskriminerande krav inte accepteras.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i föreliggande ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 augusti 2026
- Bilaga 1, Motion om rätten till att kunna välj kön på omsorgspersonal från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från äldre nämnden 10 juni 2026
- Bilaga 3, Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 17 juni 2026

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Motion om rätten till att kunna välj kön på omsorgspersonal

Personlig integritet är en grundläggande mänsklig rättighet som bör beaktas i all välfärdsverksamhet. Många brukare i Uppsala kommun är i behov av hjälp med intima moment, så som dusch, toalettbesök och insmörjning, de man skulle beskriva som personlig hygien. I dessa situationer kan det vara extra viktigt för brukaren att känna trygghet och respekt för sin egen kropp och värdighet. Kristdemokraterna anser att valfrihet och respekt för integritet ska genomsyra Uppsalas vård- och omsorg. Därför har partiet på nationell nivå föreslagit att äldre personer ska kunna välja kön på den omsorgspersonal som utför sådana intima moment, för att uppnå högre trygghet, värdighet och personcentrerad vård.

Idag kan en del brukare, både i Sverige och Uppsala uppleva att de inte har något verkligt inflytande över vilken omsorgspersonal som hjälper dem vid dessa intima moment. Det kan leda till minskad trygghet för den enskilde, att en del avstår från den hjälp de har rätt till och att omsorgen inte känns individanpassad. I december kunde vi läsa flera olika artiklar om mörkertalet för våldtäkter bland kvinnor över 60 år. Där beskrivs hur våldtäkterna oftast utförts av personer offret inte känner och att det i vissa fall är omsorgspersonal som pekats ut som gärningsmän. Det finns också en liknande bild, att det är vid intima moment som gärningsmannen passat på.

Kristdemokraterna vill ge brukarna inom Uppsala kommuns vård- och omsorgsverksamheter en verklig möjlighet att påverka sin vardag. Alla måste kunna känna trygghet att få hjälp vid intima moment, situationer som är både känsliga och personliga. Genom att införa valfrihet, i att kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra dessa intima moment stärker vi individens integritet, valfrihet och värdighet.

Därför yrkar vi på:

- Att det ska vara en del av Uppsala kommuns värdighetsgaranti att brukare inom hemtjänsten att kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra intima moment, så som dusch, toalettbesök och insmörjning.
- Att omsorgsförvaltningen ska ges uppdraget att utreda möjligheten för hur alla brukare inom Uppsala kommuns vård- och omsorg ska kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra intima moment, så som dusch, toalettbesök och insmörjning.

Evelina Solem & Jonas Segersam, Kristdemokraterna

2026-01-19

Äldrenämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-10

§ 50

Svar på motion om att kunna välja kön på omsorgspersonal från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD)

ALN-2026-00205

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** avslå motionens första att-sats avseende Uppsala kommuns värdighetsgaranti, samt
2. **att** besvara motionens andra att-sats om att uppdra till vård- och omsorgsförvaltningen att utreda möjligheter för val av kön på omsorgspersonal vid intima moment.

Ärendet

Evelina Solem (KD) samt Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt i Kommunfullmäktiges sammanträde den 26 januari 2026 att Uppsala kommuns värdighetsgaranti ska innefatta att brukare inom hemtjänsten ska kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra intima moment såsom dusch, toalettbesök eller insmörjning.

Vidare föreslås att vård- och omsorgsförvaltningen ges i uppdrag att utreda möjligheten för hur alla brukare inom Uppsala kommuns vård och omsorg ska kunna välja kön på de medarbetare som utför intima moment.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, daterad 8 maj 2026
- Bilaga, Motion om rätten till att kunna välj kön på omsorgspersonal från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD)

Yrkanden

Evelina Solem (KD), Anna Wetterbom (C), Cecilia Forss (M) och Ola Gustavsson (L) yrkar avslag på liggande förslag och bifall till motionen i sin helhet.

Äldrenämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-10

Lars Håkan Andersson (V) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först arbetsutskottets förslag att avslå första att-satsen mot Evelina Solem (KD) med fleras yrkan om bifall till motionen i sin helhet. Ordförande finner att äldrenämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Ordförande ställer sedan arbetsutskottets förslag att besvara motionens andra att-sats mot Evelina Solem (KD) med fleras yrkan om bifall till motionen i sin helhet. Ordförande finner att äldrenämnden bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservationer

Cecilia Forss (M), Ola Gustavsson (L), Anna Wetterbom (C), Evelina Solem (KD) och Lena Sandström (M) reserverar sig enligt följande:

Att ha rätten till att kunna välja kön på omsorgspersonal som ska utföra intima moment tycker vi både är en fråga om trygghet och värdighet för våra brukare. Att styret väljer att avslå första att satsen är beklagligt och visar återigen på att de väljer principer framför den enskildes eventuella önskan.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

§ 250

Svar på motion från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD) om att kunna välja kön på omsorgspersonal

KSN-2026-00400

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionens första att-sats, samt
2. **att** besvara motionens andra att-sats.

Ärendet

Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD) föreslår i en motion väckt på kommunfullmäktiges sammanträde den 26 januari 2026

- att Uppsala kommuns värdighetsgaranti skall innefatta att brukare inom hemtjänsten ska kunna välja kön på den omsorgspersonal som ska utföra intima moment såsom dusch, toalettbesök eller insmörjning
- att vård- och omsorgsförvaltningen ska ges i uppdrag att utreda möjligheten för hur alla brukare inom Uppsala kommuns vård och omsorg ska kunna välja kön på de medarbetare som utför intima moment.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 11 juni 2026
- Bilaga 1, Motion om rätten till att kunna välj kön på omsorgspersonal från Evelina Solem (KD) och Jonas Segersam (KD)
- Bilaga 2, protokollsutdrag från äldrenämnden 10 juni 2026

Yrkanden

Jonas Segersam (KD), Therez Almerfors (M), Ehsan Nasari (C) och Anders A Aronsson (L) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Maria Rosander (SD) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

Beslutsgång

Ordföranden ser liggande förslag att avslå motionens första att-sats och besvara motionens andra att-sats som huvudförslag.

Ordföranden ställer huvudförslaget mot Jonas Segersams (KD) m.fl. yrkande att bifalla motionen i sin helhet och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt huvudförslaget.

Reservationer

Jonas Segersam (KD), Therez Almerfors (M), Ehsan Nasari (C) och Anders A Aronsson (L) samt Sofia Andersson (M), Fredrik Hultman (M) och Mats Gyllander (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för att bifalla motionen.

Maria Rosander (SD) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

Uppsalas äldre förtjänar en värdig ålderdom och respekt för den personliga integriteten. Sverigedemokraterna anser att brukare skall ha rätten att avgöra omsorgspersonalens könstillhörighet i samband med hanteringen av intimhygien. Denna fråga har aktualiserats med bakgrund av de uppmärksammade sexualbrotten som avslöjats runt om i svenska kommuner. I betydande utsträckning har förövarna visat sig vara män med utländsk bakgrund, i hög grad från kulturer präglade av en bristande kvinnoyn. Vi ser med bakgrund av detta goda skäl till att brukare skall kunna välja könstillhörighet på omsorgspersonalen i samband med hanterandet av intimhygien.

Särskilda yttranden

Stefan Hanna (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Utvecklingspartiet demokraterna, UP, anser att det ska vara möjligt för brukare av omsorg att välja kön på den personal som ska stötta dem.